

Recyklace osvětlení: úsporné zářivky jsou nebezpečný odpad!

14.12.2009 nazeleno.cz str. 0 Odpady

Marie Leschingerová Ekolamp

Úsporné zářivky používá stále více domácností a jejich počet po definitivním stažení klasických žárovek z trhu ještě naroste. S jejich používáním je úzce spojená i otázka recyklace. Použité zářivky jsou nebezpečným odpadem a do obyčejné popelnice nepatří!

Kompaktní zářivky se v českých domácnostech objevují stále častěji. Podle statistik se za poslední tři roky zvýšila jejich oblíbenost z 38 % na 60 %. Klasické žárovky jsou z trhu postupně stahovány a lidé objevují úspornost kompaktních zářivek a to i přesto, že ceny energií v současnosti stagnují nebo dokonce klesají. Jednou z účinných možností, jak v domácnosti ušetřit, je právě používání kompaktních zářivek, které spotřebují v poměru ke klasickým žárovkám jen 75 % energie.

„Materiál, z něhož jsou úsporné zářivky vyrobeny, lze z 90 % znovu použít.“

S otázkou používání zářivek je úzce spjata i otázka jejich recyklace. Mnoho spotřebitelů si stále neuvědomuje, že vyhodit do běžné popelnice zářivku se prostě nemá. Zatímco fakt, že v koši skončí klasická žárovka, je zcela v pořádku, zářivky jsou díky svému složení nebezpečným odpadem, tudíž by se neměly do směsného odpadu dostat. Proč tomu tak je?

Úsporné osvětlení na Nazeleno.cz

– Halogeny, LED diody, úsporné zářivky – Klasické žárovky skončí v roce 2012 – Čím nahradit klasické žárovky? – Posviťte si LED žárovkami! – Cena elektřiny 2010: Kolik zaplatíme za kWh?

Zářivky pracují na zcela jiném principu než klasické žárovky. Kompaktní zářivky vydávají světlo díky elektrickým výbojům do par rtuti, které jsou uvnitř trubice. Rtuť je však ve všech svých skupenstvích látkou nebezpečnou a zdraví škodlivou. Proto by se společně s komunálním odpadem určitě neměla dostávat na obyčejné skládky, z níž se vstřebává do země, do vody a dostává se tak zpět k lidem. Dlouhodobé působení rtuti na lidský organismus způsobuje závažná zdravotní rizika.

Nefunkční zářivky patří do sběrného dvora nebo do obchodu

Co si tedy s nefunkčními zářivkami počít? Možností je hned několik. Jedním z nejjednodušších a pro spotřebitele nejpříjemnějších způsobů, jak se starých zářivek zbavit, je zdarma je vrátit v obchodě, kde nakupujeme zářivky nové. Prodejce by od nás měl vzít tolik kusů nefunkčních zářivek, kolik si kupujeme nových. Měl by nás také informovat o dalších možnostech recyklace použitých kusů svítidel.

Další možností je odnést nefunkční kusy zářivek do sběrného dvora, který je zapojen do systému EKOLAMP. Ekologickou likvidaci zářivek u nás totiž zajišťuje právě společnost EKOLAMP, která vybavuje sběrné dvory speciálními nádobami, do nichž jsou zářivky umísťovány a následně přepravovány k recyklaci. Podmínkou ale pro je, aby byly zářivky celé a nepoškozené. Pokud tomu tak není, nepodléhají už bezplatnému odběru a obec za jejich likvidaci požaduje poplatek jako za jiný odpad.

Kompaktní zářivky často končí v komunálním odpadu, kam ale nepatří. Sběrných nádob pro ekologickou likvidaci zářivek bude víc

Ne vždy nám ale vyhovuje jít se zářivkou až do sběrného dvora – nejen kvůli vzdálenosti, ale i nehodící se otevírací době. Vyplývalo to z průzkumů, které byly mezi lidmi letos na jaře prováděny. Aby tedy byla likvidace zářivek spotřebitelům usnadněna, společnost EKOLAMP nyní rozšiřuje množství speciálních sběrných nádob. Do konce roku plánuje rozmístění 300

speciálních kontejnerů na veřejná místa, jako jsou obchodní centra, školy, městské úřady apod. V příštích letech by počet sběrných nádob měl narůst na 3 000.

Do rozmístování sběrných nádob navíc mohou zasahovat uživatelé sami. Objednat si speciální nádobu pro nepoužitelné zářivky od společnosti EKOLAMP nyní může kterákoliv škola, úřad, firma apod. a to bezplatně. Nádobu jsou určeny pro sběr kompaktních zářivek, světelných zdrojů s LED diodami, výbojek a lineárních zářivek do 40 cm délky. Informace o tom, kde jsou tyto kontejnery umístěny, získáte na stránkách www.ekolamp.cz.

Nádoba EKOLAMP pro ekologickou likvidaci zářivek. Zdroj: <http://www.ekolamp.cz>

Recyklace žárovek? Jsme moc pohodlní

Dlouhodobým cílem v oblasti recyklace je především zvýšení informovanosti spotřebitelů a nabídnutí co nejpohodlnějšího způsobu likvidace zářivek. S tím souvisí i osvětové projekty, které se u nás uskutečnily anebo právě běží. V Praze to byl např. projekt, kdy byly užitečné informace o recyklaci předávány žákům škol. Ne náhodou bylo vybráno naše hlavní město, právě tady totiž v popelnicích končí kolem 80 % použitých zářivek, což je oproti zbytku republiky zhruba dvojnásobek.

Kromě toho, že zářivky v přírodě jsou nebezpečným zdrojem znečištění, je jejich třídění žádoucí ještě z jednoho důvodu. Až 90 % materiálu zářivek se dá totiž znovu použít. Zářivky jsou během procesu recyklace rozdraceny a jednotlivé materiály jsou při tom od sebe odděleny. Mezi znovu využitelné komponenty patří například rtuť, která se využívá na výrobu čisté rtuti, sklo je po rozdracení možné využít například jako izolační materiál ve stavebnictví. Další materiály jako mosaz, plasty a další materiály lze využít v průmyslu, buď coby technický materiál nebo pro výrobu nových komponentů.

Kompaktní a lineární zářivky používá již více než polovina domácností

Přestože doba, kdy domácnosti vytřídí 100 % zářivek je zatím v nedohlednu, je nutno říci, že se v recyklaci pomalu zlepšujeme. Za poslední tři roky se díky vzdělávání veřejnosti množství nefunkčního úsporného osvětlení v komunálním odpadu snížilo o více než polovinu. I to je optimistická informace, která může značit tento trend i do budoucna. A vzhledem k tomu, že odpad třídíme tím víc, čím blíže máme sběrné místo, je pravděpodobné, že s rychlým zvýšením počtu sběrných nádob bude tato statistika i nadále příznivější.

URL| <http://www.nazeleno.cz/recyklace-osvetleni-usporne-zarivky-jsou-nebezpecny-odpad.aspx>